

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**
Інститут природничих наук і туризму

Кафедра туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор інституту

природничих наук і туризму

_____ В.Г. Омельченко

«___» _____ 2018 року

ПЛАНУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

1401 «Сфера обслуговування»

(шифр і назва)

напрямок підготовки

6.140103 «Туризм»

(шифр і назва)

вид дисципліни

вибіркова

нормативна /вибіркова

Івано-Франківськ-2018

Робоча програма дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавр за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм»

Розробник:

професор кафедри туризму, д.е.н., доц _____ В.В. Гуменюк
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри туризму.

Протокол від « » _____ 2018 року № ____.

Завідувач кафедри туризму _____ Л.М. Архипова

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри туризму

_____ Л.М. Архипова

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» згідно з чинним РНП, розподіл за семестрами і видами навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 1		Семестр ____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3,5	3,5	3,5	3,5		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год	105	105	105	105		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54	14	54	14		
лекційні заняття	18	8	18	8		
семінарські заняття	–	–	–	–		
практичні заняття						
лабораторні заняття	36	6	36	6		
Самостійна робота, год, у т.ч.	51	91	51	91		
виконання курсової роботи	-		-			
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	8	16	8	16		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	16	8	16		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	8	16	8	16		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	8	16	8	16		
виконання індивідуальної роботи (10% загального обсягу дисципліни)	11	11	11	11		
підготовка до екзамену	8	16	8	16		
Форма семестрового контролю	Залік		Залік			

2. МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальний курс «Планування і організація туристичного бізнесу» орієнтований на створення можливостей оволодіння і використання основних методів планування і організації туристичного бізнесу і дає змогу студентам отримати поглиблені теоретичні та практичні знання для виконання функцій менеджера туризму.

Мета вивчення дисципліни – набуття фахівцями компетенцій з сучасних технологій планування і організації туристичного бізнесу, формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань спрямованих вивчення теорії і практики планування діяльності організацій і складання бізнес-планів, розробки комплексного підходу до бізнес-планування туризмі.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- основних теоретичних положень для складання бізнес-плану;
- класифікацію бізнес-планів та видів планування на підприємстві;
- перелік основних робіт щодо складання бізнес-плану в туристичному бізнесі
- здійснювати комплексну оцінку ефективності реалізації бізнес плану;
- розвиток умінь самостійно виконувати відбір показників для складання плану, оцінювати фінансово-економічний стан підприємства та розробляти оперативні плани;
- набуття навичок планування виробничої діяльності підприємства та складання бізнес-плану підприємства..

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:

загальних:

- здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу управлінської інформації;
- вміння виявляти, діагностувати, вирішувати управлінські проблеми та приймати обґрунтовані управлінські рішення;
- застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії туристичного підприємства з його внутрішнім та зовнішнім середовищем
- здатність генерувати нові ідеї щодо підвищення ефективності туристичного бізнесу;
- здатність до ефективної зовнішньої та внутрішньої комунікації щодо питань стратегічного управління підприємством.

фахових:

- спроможність володіти професійною з бізнес-планування;
- здатність проводити моніторинг мікро- та макросередовища туристичної фірми;
- здатність аналізувати управлінські ситуації;
- здатність аналізувати бізнес процеси в системі управління туристичним підприємством;
- використовувати нормативно-правову та технічну документацію, науково-технічну літературу та застосовувати отриманні знання на практиці
- проводити дослідження та відбір показників для складання бізнес-плану використовуючи розглянуті в науковій дисципліні методи;
- аналізувати результати досліджень, використовувати їх для оптимізації фінансово економічного стану підприємства;
- розробляти оперативні плани;

Результати вивчення дисципліни полягають:

- у здатності генерувати нові бізнес ідеї, розробляти бізнес-плани;
- у вміннях розробляти заходи з підвищення ефективності туристичного бізнесу .
- у практичних навиках – застосовувати сучасні моделі і технології організації туристичного бізнесу

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Планування і організація туристичного бізнесу	18	8		
ЗМ1	Планування туристичного бізнесу	10	4		
Т 1.1	Теоретичні основи організації туристичного бізнесу 1. Сутність туристичного бізнесу та його інституційне середовище. 2. Організаційно-правові форми туристичного бізнесу. 3. Державно-приватне партнерство. 4. Неприбуткові підприємства й організації. 5. Туристичні кластери.	2	2	4.1.1. 4.1.2. 4.4.3. 4.5.2.	1 6 1
Т 1.2	Фінансове планування в туристичному бізнесі 1. Місце фінансового плану в системі організаційного розвитку туризму 2. Планування потреби у фінансових ресурсах туристичного підприємства 3. Фінансове планування витрат, обсягів та прибутків туристичної фірми 4. Фінансовий контролінг туристичного бізнесу	2	2	4.1.1. 4.1.2. 4.4.2. 4.3.3.	8 12 2 2
Т 1.3	Економічна роль і значення бізнес-планування Поняття бізнес-плану, мета, завдання, його розробки. Принципи бізнес-планування. Види бізнес планів, їх характеристика.	2		4.1.1.	12
Т 1.4	Інформаційне забезпечення бізнес-плану. Поняття інформаційного забезпечення. Джерела даних, класифікація користувачів інформаційного забезпечення. Збір, систематизація, аналіз інформації. Предмет комерційної таємниці.	2		4.1.1. 4.1.2.	9 17
Т.1.5.	Методологія бізнес-планування Поняття методу, методики, методології. Класифікація та характеристика методів, які використовуються у бізнес-плануванні. Методики розробки бізнес-плану та особливості їх застосування у практичній діяльності.	2		4.1.2.	13

Продовження таблиці 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ2	Організація туристичного бізнесу	8	4		
Т 2.1	Економічне обґрунтування показників бізнес-плану. Вимоги до техніко-економічне обґрунтування. Показники виробничого плану. Програма інвестицій. Оцінка доцільності капіталовкладень.	2		4.1.2. 4.4.2.	10, 24 4
Т 2.2	Узагальнення результатів бізнес-планування. Презентація. Соціальна ефективність проекту. План охорони навколишнього середовища. Фінансовий план. Вимоги до презентації, порядок її проведення.	2	2	4.1.1. 4.1.3.	20 5, 10
Т 2.3	Аналіз, експертиза бізнес-плану. Аналіз ризиків проекту та шляхи їх нейтралізації. Фінансовий аналіз бізнес-плану. Експертні висновки. Аудит бізнес-плану.	2	2	4.2.1. 4.3.1. 4.4.1.	1 1, 2 2, 3
Т 3.4	Напрями підвищення ефективності організації туристичного бізнесу Реінжинерія бізнес-процесів в туризмі. Бенчмаркінг та особливості його застосування в туризмі. Перспективи розвитку франчайзингу в туризмі.	2		4.4.1. 4.5.1. 4.5.3.	8

Всього:

Модуль 1 – змістових модулів -2.

3.2 Теми лабораторних занять

Теми лабораторних занять дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми лабораторних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Планування і організація туристичного бізнесу	36	6		
ЗМ1	Планування туристичного бізнесу	18	4		
Л 1.1.1	<p>Аналіз виконання виробничої/експлуатаційної програми за 2(3) роки та прогнозування обсягу пропозиції послуг підприємства.</p> <p>В туристичних підприємствах необхідно проаналізувати:</p> <p>а) ступінь виконання плану та динаміку обсягу реалізації туристських та туристсько-екскурсійних послуг у натуральних (чол., туро-дні) і вартісних показниках (у фактичних і порівняльних цінах);</p> <p>б) структуру наданих послуг в динаміці з точки зору:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контингенту туристів (групові, індивідуальні, сімейні); - внутрішній туризм, іноземний, зарубіжний (в т.ч. за країнами прибуття); - місця розміщення туристів (стаціонарна власна мережа, сезонна мережа, залучена мережа); <p>в) структуру туристичного продукту в динаміці за окремими сегментами ринку;</p> <p>г) зміну обсягу наданих послуг по місяцях року, визначити сезонні коливання в реалізованому попиті на послуги підприємства впродовж року (сезонна хвиля);</p> <p>д) вплив основних факторів на зміну обсягів реалізованих послуг з використанням методів ланцюгових підстанов, індексного, процентних чисел.</p>	2	2	4.4.1.	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 1.1.2	<p>При обґрунтуванні виробничої програми туристичних підприємств:</p> <ul style="list-style-type: none"> - показати розрахунок планового обсягу реалізації основних і додаткових послуг, окремих послуг підсобних підрозділів, інших послуг, пов'язаних з експлуатацією засобів розміщення, виходячи з укладених угод на використання житлової і нежитлової площі юридичними і фізичними особами (під офіс, інші) у власній, орендованій мережі розміщення туристів; - показати розрахунок планового обсягу реалізації основних туристських послуг (турів, туристсько-екскурсійних) і додаткових платних послуг; - визначити обсяг надання основних і додаткових послуг в підприємстві на плановий період, який забезпечить беззбиткову діяльність підприємства та одержання мінімально необхідного прибутку; - обґрунтувати структуру надаваних послуг у прогностичному періоді. 	2		4.4.1.	2
Л 1.2.1	<p>В підприємствах готельного господарства в даному розділі необхідно проаналізувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь виконання плану та динаміку обсягу наданих послуг проживання в натуральних (людино-днів) і вартісних показниках (у фактичних і порівняльних цінах); - ступінь виконання плану та динаміку наданих додаткових послуг, реалізації послуг підсобних підрозділів, доходів від здачі в оренду житлових і нежитлових приміщень, ін.; - структуру наданих послуг проживання по окремим сегментам ринку послуг гостинності (громадяни України, СНГ, іноземні; бізнесмени, відпочиваючі туристи, інші); - зміну обсягу наданих послуг по місяцях року, визначити сезонні коливання в реалізованому попиті на послуги підприємства готельного господарства впродовж року (сезонна хвиля); - вплив основних факторів на зміну обсягів реалізованих послуг з використанням методів ланцюгових підстановок, індексного, процентних чисел. <p>При обґрунтуванні експлуатаційної програми підприємств готельного господарства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - показати розрахунок планового обсягу реалізації основних і додаткових послуг, окремих послуг підсобних підрозділів, послуг, пов'язаних з іншою експлуатацією засобів розміщення, виходячи з укладених угод на використання житлової і нежитлової площі юридичними і фізичними особами (під офіс, інші); - визначити обсяг надання основних і додаткових послуг в підприємстві на плановий період, який забезпечить беззбиткову діяльність підприємства та одержання мінімально необхідного прибутку; - обґрунтувати структуру послуг у прогностичному періоді. - 	2	2	4.4.1.	3

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 1.2.2	<p>Аналіз і планування товарообігу підрозділів громадського харчування і торгівлі готельних (туристичних) підприємств. В цьому розділі необхідно:</p> <p>а) проаналізувати у фактичних і порівняльних цінах виконання плану товарообігу у звітному періоді і в порівнянні з минулим роком як у цілому по підрозділах, так і по окремих його структурних одиницях (ресторан, бар, їдальня, відділ продовольчих і непродовольчих товарів); в розрізі окремих видів товарообігу (роздрібний, оптовий) і окремих його складових частин (продукція власного виробництва, куповані товари);</p> <p>б) проаналізувати асортиментну структуру товарообігу підрозділів громадського харчування і торгівлі окремо;</p> <p>в) індексним методом та методом ланцюгових підстановок визначити вплив на обсяг товарообігу факторів, які обумовлені змінами матеріально-технічної бази, трудових ресурсів, цін на сировину і товари;</p> <p>г) оцінити вплив на обсяг товарообігу факторів товарного забезпечення (надходження товарів, товарних запасів та іншого вибуття товарів);</p> <p>д) проаналізувати стан товарних запасів та товарооборотність в цілому та по основних товарних групах. Методом ланцюгових підстановок оцінити фактори, які впливають на суму запасів. Виявити причини відхилення запасів від нормативів або попереднього періоду, прискорення (уповільнення товарооборотності);</p> <p>е) оцінити надходження товарів та забезпечення товарними ресурсами і сировиною валового товарообігу;</p> <p>ж) показати розрахунок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планового товарообороту в підрозділах громадського харчування і торгівлі; - складу товарообороту і асортиментної структури та їх обґрунтування в підрозділах ресторанного господарства і торгівлі; - нормативу товарних запасів та його плану у цілому та по основних товарних групах (у сумі і в днях обороту). <p>-</p>	2		4.4.1.	4

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 1.3.1	<p>Планування матеріальних ресурсів. Студент повинен в динаміці за 2(3) роки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити склад матеріальних ресурсів підприємства; - проаналізувати стан та розвиток матеріально-технічної бази підприємства готельного господарства, туристичної організації (кількість одиниць, загальна площа, житлова площа); - дати оцінку виробничої потужності підприємства і його структурним підрозділам (кількість ліжко-місць, місць в бібліотеці, кіноконцертному залі, місць в залі підрозділу громадського харчування, місць в офісі та ін.); - проаналізувати можливу і планову пропускну спроможність підприємства; - проаналізувати склад номерного фонду підприємства готельного господарства і ступінь завантаженості окремих категорій номерів по місяцях року; - проаналізувати наявність та рух основних фондів підприємства у звітному періоді відповідно до їх структури в залежності від: характеру використання, цільового призначення, участі у виробничо-експлуатаційному процесі, джерела формування; - обчислити показники інтенсивності відтворення основних фондів підприємства (коефіцієнт здатності, коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт приросту). Зробити відповідні висновки щодо розрахованих показників; - визначити показники ефективності використання основних фондів підприємства у звітному періоді: фондівіддачу у фактичних та порівняльних цінах, фондомісткість, фондоозброєність праці, прибутковість основних фондів (рентабельність). 	2		4.4.1.	4

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 1.3.2	<p>Визначити часткові показники ефективності використання основних фондів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт завантаження засобів розміщення; - коефіцієнт використання виробничої потужності та пропускної спроможності підрозділів громадського харчування; - оборотність одного ліжка-місця та одного місця в торговому залі; - валовий дохід на 1 м² загальної площі, на 1 номер, на 1 місце; - товарооборот на 1 м² торговельної площі, тощо. <p>Зробити висновки про основні тенденції змін показників, їх вплив на обсяг господарської діяльності, зменшення рівня витрат, розмір прибутку підприємства.</p> <p>Дати кількісну оцінку стану оборотних фондів, їх складу у динаміці в абсолютних і відносних показниках (на 1 м² загальної, житлової, торгової площі).</p> <p>Визначити показники ефективності використання оборотних фондів у звітному періоді (обіговість оборотних фондів, рентабельність оборотних фондів, фондоємкість обороту за оборотними фондами, матеріалоемкість обороту), їх динаміку, вплив на обсяг обороту, рівень поточних витрат, розмір прибутку підприємства.</p> <p>Показати методику розробки планів потреби у основних та оборотних фондах підприємства</p>	2		4.4.1.	4

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядк овий номер	розділ, підрозділ
Л 1.4.1	<p>Аналіз і планування трудових ресурсів підприємства та показників плану з праці і заробітної плати.</p> <p>У процесі аналізу показників по праці необхідно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідити кількісний і якісний склад працівників підприємства в цілому і по окремих підрозділах у динаміці, показники плинності кадрів та стабільності кадрового складу; - визначити динаміку продуктивності праці робітників у цілому по підприємству, у тому числі основних категорій робітників по виробничих підрозділах (у натуральних, вартісних, умовних показниках); - дати оцінку ефективності використання робочого часу робітників і визначити основні причини, що обумовлюють її певний рівень; - дослідити форми і системи оплати праці, що застосовуються на підприємстві щодо окремих категорій працівників, тарифну сітку з системою посадових окладів і тарифних ставок; - визначити динаміку обсягу фонду оплати праці в цілому і його окремих складових частин (фонд основної, додаткової заробітної плати, інші заохочувальні виплати); - виявити причини зміни в динаміці середньої заробітної плати на одного працівника; - узагальнити основні види і розміри компенсуючих і стимулюючих надбавок і доплат, що використовуються на підприємстві, джерела їх відшкодування; - вивчити систему преміювання, діючу на підприємстві, або розподілу приробітку по підрозділах, бригадах, окремих працівників; - дослідити джерела формування фонду оплати праці; - визначити вплив на продуктивність праці основних факторів (обсяг діяльності, чисельність робітників, рівень їх кваліфікації, рівень механізації тощо); 	2		4.4.1.	7
Л 1.4.2	<p>Зробити висновки щодо відповідності чисельності та структури кадрового складу працівників підприємства до обсягу та асортименту реалізованих послуг;</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати ефективність використання фонду оплати праці (на 1 грн реалізованих послуг, на 1 грн прибутку, на одного працюючого); - надати пропозиції щодо підвищення ефективності використання трудових ресурсів. При плануванні показників по праці і заробітній платі показати методику планування: <ul style="list-style-type: none"> - основних показників плану з праці та заробітної плати працівників; - рівня продуктивності праці працівників; - фонду оплати праці; - середньої заробітної плати і та інших. <p>Показати механізм індексації заробітної плати працівників підприємства на сучасному етапі.</p>	2		4.4.1.	8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 1.5.1	Аналіз і планування доходів підприємства. У цьому розділі необхідно: - проаналізувати виконання плану валового доходу в звітному періоді та його динаміку за 2-3 роки, структуру доходів по джерелах утворення: доходів від звичайної та надзвичайної діяльності; - показати особливості джерел утворення доходів від реалізації продукції і товарів у підрозділах громадського харчування і торгівлі; - розрахувати вплив основних факторів на обсяг доходу від основної діяльності підприємства; - визначити вплив основних факторів на формування доходів від надання додаткових послуг; - показати розрахунки кількісної оцінки впливу факторів на розмір доходу від реалізації продукції громадського харчування і товарів; - проаналізувати порядок розподілу доходів підприємства.	2		4.4.1.	9
ЗМ2		18	2		
Л 1.5.2	На основі проведеного аналізу виявити можливі резерви підвищення доходу підприємства. Показати методику планування валових доходів, в тому числі по різних напрямкам діяльності підприємства.	2		4.4.1.	11
Л 2.1.1	Аналіз і планування поточних витрат підприємства. У процесі аналізу поточних витрат підприємства необхідно: - дати оцінку виконання кошторису поточних витрат (витрат виробництва, обороту, собівартості послуг) у звітному періоді і в порівнянні з минулим періодом у цілому по підприємству, у тому числі по головних підсобних підрозділах, по окремих статтях витрат; - розрахувати розмір абсолютної і відносної економії витрат; - проаналізувати структуру собівартості основних і додаткових послуг підприємства; розрахувати одиничну собівартість (витратоємкість) або рівень витрат послуг і проаналізувати зміну цього показника в динаміці	2		4.4.1.	12
Л 2.1.2	- визначити вплив основних факторів на суму витрат і витратоємкість послуг у цілому по підприємству (кількості наданих основних і додаткових послуг, зміни асортиментної структури наданих послуг, цін і тарифів тощо); - визначити вплив основних факторів на суму і витратоємкість витрат підприємства громадського харчування і торгівлі; - визначити розмір та характер впливу зміни рівня витрат на розмір одержаного у звітному періоді прибутку; - здійснити розрахунки ефективності витрат обороту у звітному періоді та їх динаміку. Показати методику планування поточних витрат на підприємстві	2		4.4.1.	13

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 2.2.1	Аналіз і планування прибутку підприємства. У цьому розділі необхідно: - проаналізувати динаміку та механізм формування балансового і чистого прибутку, маржі туристичного підприємства, показників рентабельності в цілому по підприємству; - дати кількісну оцінку впливу факторів на розмір прибутку від господарської діяльності підприємства (обсяг реалізованих послуг, ціни на послуги та товари, рівень поточних витрат, інших доходів та витрати підприємства, ефективність використання ресурсів і капіталу, ін.);	2	2	4.4.1.	14
Л 2.2.2	- показати резерви збільшення прибутку підприємства; - показати порядок розрахунку розміру прибутку, що оподатковується, і чистого прибутку підприємства; - визначити динаміку загальної суми і структури чистого прибутку підприємства за напрямками його розподілу. Показати розрахунки планового обсягу прибутку та планових показників рентабельності, що застосовуються на підприємстві.	2		4.4.1.	14
Л 2.3.1	Аналіз і планування фінансових ресурсів підприємства. У цьому розділі необхідно: - проаналізувати стан та структуру майна підприємства у динаміці, показати причини, що привели до змін; - проаналізувати загальний обсяг оборотних коштів підприємства у динаміці, їх структуру і джерела формування; - проаналізувати стан нормованих та ненормованих оборотних коштів; - розрахувати показники ефективності використання оборотних коштів; - вивчити порядок утворення фінансових фондів підприємства (статутного фонду, резервного фонду, амортизаційного фонду, дивідендного фонду, фонду накопичення, фонду споживання і інших спеціальних фондів); - дати загальну оцінку платоспроможності і фінансової стійкості підприємства в динаміці;	2		4.4.1.	15

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Л 2.3.2	<ul style="list-style-type: none"> - перелічити і показати на прикладі методику розрахунку основних податків і відрахувань, що здійснює підприємство; - проаналізувати динаміку загального розміру податкових платежів та їх структуру; - показати (на окремих прикладах) зміну питомої ваги податкових платежів у вартості турпродукту, продукту гостинності; - дати кількісну оцінку впливу податкових платежів на суму чистого прибутку підприємства; - показати основні напрями інвестиційної діяльності підприємства, порядок розрахунку капітальних вкладень у будівництво, капітальний ремонт підприємства, методику розрахунку строків їх окупності і економічної ефективності; - проаналізувати використання валютних коштів на підприємстві, вплив курсової різниці на кінцеві показники господарської діяльності. <p>Показати методику планових розрахунків обігових коштів, кредитних ресурсів, валових доходів і валових витрат, надходжень та витрат грошових коштів, балансового плану.</p>	2		4.4.1.	15
Л 2.4.1	<p>Ціни і ціноутворення на послуги готельного господарства та туризму. У цьому розділі необхідно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати систему цін і тарифів, що застосовується на підприємстві на основні, додаткові та спеціальні туристичні послуги, товари і продукцію громадського харчування (у національній та вільноконвертованій валюті) в динаміці; - показати на конкретних прикладах методику калькулювання цін на послуги проживання, додаткові послуги, послуги, що надають окремі господарські підрозділи готелю (перукарня, сауна та ін.), на окремі види товарів та продукцію громадського харчування, на окремі види туристичного продукту; 	2		4.4.1.	15
Л 2.4.2	<ul style="list-style-type: none"> - з'ясувати основні фактори, що впливають на рівень цін у підприємствах готельного господарства та туризму; - визначити вплив цінового фактора на кінцеві результати господарської діяльності; - дати обґрунтування цін у сезонний та несезонний періоди; - показати особливості калькулювання цін при обслуговуванні групових та індивідуальних туристів; - узагальнити інформацію щодо застосування цінових знижок у підприємстві; - показати особливості калькулювання цін за номер і за місце; 	2		4.4.1.	16

3.3 Завдання для самостійної та індивідуальної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Планування і організація туристичного бізнесу	51	91		
ЗМ1	Планування туристичного бізнесу	28	49		
С 1.1	Бізнес-план будівництва нового закладу. Особливості розробки бізнес-плану реконструкції. Особливості розробки бізнес плану комерційної діяльності. Дослідження та аналіз ринків збуту послуг. Характеристика конкурентного середовища та переваг. План маркетингової діяльності.	5 1	8 1	4.1.1 4.1.2 4.2.1	1
С 1.2	План виробничої діяльності підприємства. Організаційний план туристичного комплексу. План охорони навколишнього середовища. Фінансовий план та програма інвестицій. Бізнес-план фінансового оздоровлення Бізнес-план реорганізації підприємства. Бізнес-план інноваційного проекту Бізнес-план диверсифікації діяльності турфірми.	5 1	8 1	4.1.1 4.1.2 4.2.1	2
С 1.3	Методи оцінки доцільності капіталовкладень. Точка беззбитковості (межа рентабельності): суть, методи визначення. Організація проведення презентації бізнес-плану підприємства. PEST-аналіз курортного господарства. Галузеве оточення туристичного бізнесу.	5 1	8 1	4.1.1 4.1.2 4.2.1	4
С 1.4	Матриця Boston Consulting Group: застосування в туристичному бізнесі. Аналіз ринків збуту туристичних послуг. Оцінка розміру ринку туристичних послуг та можливих тенденцій його розвитку Оцінка частки ринку туристичних послуг окремого підприємства.	3 2	10 2	4.1.1 4.1.2 4.2.1	7
С 1.5	Зовнішньоекономічна діяльність. Ціноутворення на послуги Реклама туризму та просування послуг на ринок Факторний аналіз виробництва і реалізації послуг. Операційний цикл. Виробничі потужності та їх розвиток	5 1	10 1	4.1.1 4.1.2 4.2.1	8
ЗМ2	Організація туристичного бізнесу	23	42		
С 2.1	Можливості покращення та удосконалення послуг Інвестиційний план, стратегія та джерела фінансування інвестиційних витрат	6	7	4.1.1 4.1.2 4.2.1	9

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
	Потреба в фінансуванні (підбір суми кредиту (інвестиції) та графіка фінансування) Умови залучення кредитів на розвиток бізнесу. Погашення та виплати на обслуговування позик (відсотки за кредитами) Діаграма Ганта .	1	1		
С 2.2	Статистичний аналіз проекту по методу Монте-Карло Застосування операційного та фінансового важелів у бізнес-плануванні. Оцінка податкового навантаження в туристичному бізнесі. Соціальна ефективність інвестиційного проекту. Концесії: поняття, види, соціальне та економічне значення.	5 1	10 1	4.1.1 4.1.2 4.2.1	10
С 2.3	Сегментація ринку туристичних послуг та визначення ніші продукту Конкуренція та конкурентні переваги в туризмі Порівняльні характеристики конкурентних продуктів Порівняльні характеристики конкурентів на ринку туристичних послуг. Аналіз конкурентної ситуації на ринку туристичних	4 2	10 2	4.1.1 4.1.2 4.2.1	1
С 2.4	Концепції туристичного бізнесу Стратегія розвитку туристичного бізнесу. SWOT-аналіз курорту. Аналіз ланцюжка створення вартості (Value Chain) в туризмі	3 1	10 1	4.1.1 4.1.2 4.2.1	8

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Основна література

4.1.1. Балашова, Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства: навч. посіб. – К. : Центр учбової літ., 2012. – 184 с.

4.1.2. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навчальний посібник – Чернівці: Книги – XXI. – 2011. – С.11.

4.2. Додаткова література

4.2.1 Дядечко, Л. П. Економіка туристичного бізнесу [Текст] : навч. посіб. – К. : ЦУЛ, 2007. – 224 с. – 220-223.

4.2.2. Гуменюк В.В. Фінансово-економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання туристичної галузі. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: Плай, 2009. – 260 с.

4.3. Література та методичне забезпечення практичних занять

4.3.1. Гуменюк В.В. Туризм та готельно-ресторанна справа: Економіка, ціноутворення, економічний аналіз, бізнес-планування: Посібник-практикум для само-стійкої та індивідуальної роботи студентів.– Івано- Франківськ: Плай, 2011. – 200 с.

4.4. Література та методичне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи

4.4.1. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

4.5. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV, поточна редакція № 2275-19 від 17.06.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>.

Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI, редакція від 12.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324-95 ВР, редакція від 11.02.2015[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за змістовими модулями. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків, самостійної та індивідуальної роботи. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 6.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Менеджмент в туризмі»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань модуля М1: Км1	40
в тому числі контроль виконання самостійної роботи ЗМ2	10
Контроль засвоєння практичних навиків модуля М1 (10 x 3 + 8 x 3 + 6)	60
в тому числі контроль виконання індивідуальної роботи ЗМ1-ЗМ4	6
Усього	100

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни